

Śląskie Studia Polonistyczne

2017, nr 2 (10)

WYDAWNICTWO
UNIwersYTETU ŚLĄSKIEGO
KATOWICE 2017

Rada Naukowa

Przewodniczący: Marek Piechota (Uniwersytet Śląski)

Edward Balcerzan (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Małgorzata Czermińska (Uniwersytet Gdański)

Maria Delaperrière (INALCO Paris)

Michał Głowiński (IBL PAN)

Jens Herlth (Universität Freiburg)

Marian Kisiel (Uniwersytet Śląski)

Krzysztof Kłosiński (Uniwersytet Śląski)

Jarosław Ławski (Uniwersytet w Białymstoku)

Jan Malicki (Uniwersytet Śląski)

Aleksander Nawarecki (Uniwersytet Śląski)

Leonard Neuger (Stockholms universitet)

Ryszard Nycz (Uniwersytet Jagielloński)

Józef Olejniczak (Uniwersytet Śląski)

Jerzy Paszek (Uniwersytet Śląski)

Dariusz Pawelec (Uniwersytet Śląski)

François Rosset (Université de Lausanne)

Małgorzata Smorąg-Goldberg (Université Paris IV-Sorbonne)

Jerzy Smulski (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu)

Marek Tomaszewski (INALCO Paris)

Danuta Ulicka (Uniwersytet Warszawski)

Piotr Wilczek (Uniwersytet Warszawski)

Zespół Redakcyjny

Maria Barłowska, Adam Dziadek (redaktor naczelny), Mariusz Jochemczyk, Anna Kałuża (sekretarz redakcji), Ryszard Koziołek, Grzegorz Olszański, Danuta Opacka-Walasek, Krzysztof Uniłowski (zastępca redaktora naczelnego)

Redaktorzy materiałów w części *Piśmiennictwo Wielkiego Księstwa Litewskiego*

Mariola Jarczykowa, Anna Szawerna-Dyrszka

Nazwiska recenzentów publikowane są raz do roku na stronie internetowej czasopisma

Adres Redakcji

plac Sejmu Śląskiego 1, 40-032 Katowice

Redakcja nie odsyła materiałów niezamówionych

Oficjalna strona internetowa czasopisma:

www.slaskiestudiapolonistyczne.us.edu.pl

Publikacja jest dostępna w wersji internetowej:

Central and Eastern European Online Library

www.ceeol.com

Szanownej Pani Profesor Renardzie Ocieczek
w roku osiemdziesiątych urodzin

Redaktorzy „Śląskich Studiów Polonistycznych”
i Autorzy działu *Piśmiennictwo Wielkiego Księstwa Litewskiego*

Spis treści

Rozprawy i artykuły

Piśmiennictwo Wielkiego Księstwa Litewskiego

- 13 Mariola Jarczykowa Namiestnik i burmistrzowie. Sprawowanie władzy w Kiejdanach w „pisaniach” Piotra Kochlewskiego
- 29 Maria Bartłowska Michała Leona Obuchowicza teksty z moskiewskiej niewoli
- 51 Renata Ryba Obraz kampanii chocimskiej z perspektywy litewskiego poety żołnierza. Stefan Jan Ślizień: *Haracz krwią turecką Turkom wypłacony*
- 67 Jolanta Gwioździk „Pomoc nie tylko dla zgromadzenia mego...”. Działalność edytorska benedyktynek wileńskich za rządów ksieni Franciszki Anny Wołłowiczówny
- 93 Szymon Piotr Dąbrowski Kasztelanka na wydaniu. Małżeńskie perypetie Elżbiety z Branickich Sapieżyny
- 117 Magdalena Ślusarska *Rozmyślanie na wsi w Turgielach* Pawła Ksawerego Brzostowskiego
- 141 Magdalena Kokoszka „Amerykańskie Wilno”. O przyrodniczych zamiłowaniach Tymoteusza Karpowicza
- 155 Anna Węgrzyniak Wilno w twórczości Romualda Mieczkowskiego
- 173 Anna Szawerna-Dyrszka Siedemnastowieczna Litwa w najnowszej prozie litewskiej. O powieści *Silva rerum* Kristiny Sabaliauskaitė

Prezentacje

Adam Kaczanowski

- 189 Życie na ziemi. Z Adamem Kaczanowskim rozmawia Aldona Kopkiewicz
- 199 Adam Kaczanowski Cele
- 201 Adam Kaczanowski Utrata (fragment powieści)
- 217 Dawid Kujawa Trzy dystynkcje. O twórczości Adama Kaczanowskiego i problemach z jej recepcją

Archiwalia

- 237 De Bicinensi Proelio. O bitwie byczyńskiej (wstęp i opracowanie Marta Kasprowska-Jarczyk, Anna Kultys, Dariusz Rott, Agnieszka Tułowiecka)

Recenzje i omówienia

- 249 Agnieszka Wójtowicz-Zajac Odnaleźć swoje wewnętrzne zdanie [dot. M. Wolynn: *Nie zaczęło się od ciebie. Jak dziedziczona trauma wpływa na to, kim jesteśmy, i jak zakończyć ten proces*]
- 257 Andrzej Juchniewicz Szacunek dla somatycznego drobiazgu [dot. J. Grądział-Wójcik: *Zmysł formy. Sytuacje, przypadki, interpretacje polskiej poezji XX wieku*]
- 265 Jan Zajac Czy inna męskość jest możliwa? [dot. W. Śmieja: *Hegemonia i trauma. Literatura wobec dominujących fikcji męskości*]
- 273 Marta Baron-Milian Zdobyć awangardę [dot. A. Wójtowicz: *Nowa Sztuka. Początki (i końce)*]
- 283 Ilona Chylińska To trzeba czuć w żyłach... [dot. T. Kukołowicz: *Raperzy kontra filomaci*]

Varia

- 293 Hanna Kocur *Écriture féminine* w dwudziestoleciu międzywojennym
- 311 Adam Kubiak Malowanie trawy. Rzecz (jeszcze) mniejsza o peryferyjnej humanistyce

Kronika

- 325 Laudacja w związku z wnioskiem Rady Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach o odnowienie stopnia doktora nauk humanistycznych prof. zw. dr. hab. Jana Malickiego (*Dariusz Rott*)
- 337 *Park. Przestrzeń i metafora*. Sprawozdanie z trzeciej konferencji z cyklu „Światoobrazy – Miejsca i Przestrzenie” (Nakło Śląskie, 12–13 czerwca 2017) (*Agnieszka Lniak*)

Table of Contents

Essays and articles

Literature of the Grand Duchy of Lithuania

- 13 Mariola Jarczykowa The Deputy and Mayors. Power-Wielding in Kiejdany according to Piotr Kochlewski's Jottings
- 29 Maria Bartowska Michał Leon Obuchowicz's Writings from Slavery in Moscow
- 51 Renata Ryba An Image of the Khotyn Campaign from the Perspective of a Lithuanian Soldier Poet. Stefan Jan Ślizień: *Haracz krwią turecką Turkom wypłacony*
- 67 Jolanta Gwioździk "Help not only for my congregation...". Editorial Activity of Vilnius Benedictine Nuns under the Reign of the Prioress Franciszka Anna Wołowiczówna
- 93 Szymon Piotr Dąbrowski The Marriageable Castellan's Daughter. Affairs of Elżbieta from Braniczny Sapieżyna
- 117 Magdalena Ślusarska Paweł Ksawery Brzostowski's *Rozmyślanie na wsi w Turgielach*
- 141 Magdalena Kokoszka "American Vilnius". On the Natural Passions of Tymoteusz Karpowicz
- 155 Anna Węgrzyniak Vilnius in the Works of Romuald Mieczkowski
- 173 Anna Szawerna-Dyrszka Seventeenth-century Lithuania in the Latest Lithuanian Prose. On Kristina Sabaliauskaitė's Novel *Silva rerum*

Presentations

Adam Kaczanowski

- 189 Life on Earth. A Conversation with Adam Kaczanowski by Aldona Kopkiewicz
- 199 Adam Kaczanowski Aims
- 201 Adam Kaczanowski The Loss (an Excerpt from the Novel)
- 217 Dawid Kujawa Three Distinctions. About the Works of Adam Kaczanowski and Problems with Their Reception

Archival Materials

- 237 De Bicinensi Proelio. On the Battle of Byczyna (*compiled, edited and with an introduction by Marta Kasprowska-Jarczyk, Anna Kultys, Dariusz Rott, Agnieszka Tułowiecka*)

Reviews and Discussions

- 249 Agnieszka Wójtowicz-Zajac To Find a Sentence of One's Own [re: M. Wolynn: *Didn't Start with You: Has Inherited Family Trauma Shapes Who We Are and How to End the Cycle*]
- 257 Andrzej Juchniewicz Respect for a Somatic Trifle [re: J. Grądziel-Wójcik: *Zmysł formy. Sytuacje, przypadki, interpretacje polskiej poezji XX wieku*]
- 265 Jan Zajac Is Other Masculinity Possible? [re: W. Śmieja: *Hegemonia i trauma. Literatura wobec dominujących fikcji męskości*]
- 273 Marta Baron-Milian To Capture the Avant-garde [re: A. Wójtowicz: *Nowa Sztuka. Początki (i końce)*]
- 283 Ilona Chylińska It Must Be Felt in Veins [re: T. Kukołowicz: *Raperzy kontra filomaci*]

Varia

- 293 Hanna Kocur *Écriture féminine* in the Interwar Period
- 311 Adam Kubiak Painting Grass. An (Even) Smaller Piece of Writing About the Peripheral Humanities

Chronicle

- 325 A Laudatory Speech on the Occasion of Tabling a Motion by the Council of the Philological Faculty, University of Silesia in Katowice for the Renewal of the Doctor of Philosophy Degree of Professor Jan Malicki (*Dariusz Rott*)
- 337 *Park: Space and Metaphor*. A Report from 3rd Instalment of the Conference "World-Images - Places and Spaces" (Nakło Śląskie, 12-13 June 2017) (*Agnieszka Lniak*)

Table des matières

Dissertations et articles

Œuvres littéraires du Grand-Duché de Lituanie

- 13 Mariola Jarczykowa Le gouverneur et les maires de Kėdainiai. L'image du fonctionnement de la ville dans les « écritures » de Piotr Kochlewski
- 29 Maria Bartłowska Les textes de Michał Leon Obuchowicz de sa captivité à Moscou
- 51 Renata Ryba L'image de la bataille de Khotin de la perspective d'un soldat-poète lituanien. Stefan Jan Ślizień: *Haracz krwią turecką Turkom wypłacony*
- 67 Jolanta Gwioździk « Aide non seulement pour ma communauté... ». Activité éditoriale des bénédictines de Vilnius sous le pouvoir de l'abbesse Franciszka Anna Wołłowiczówna
- 93 Szymon Piotr Dąbrowski Fille du châtelain à la recherche d'un mari. Les péripéties matrimoniales d'Elżbieta de Branicki Sapieżyna
- 117 Magdalena Ślusarska *Rozmyślanie na wsi w Turgielach* de Paweł Ksawery Brzostowski
- 141 Magdalena Kokoszka « Vilnius américain ». Tymoteusz Karpowicz et son intérêt pour les sciences naturelles
- 155 Anna Węgrzyniak Vilnius dans la création de Romuald Mieczkowski
- 173 Anna Szawerna-Dyrszka La Lituanie du XVIIe siècle dans la nouvelle prose lituanienne. Sur le roman *Silva rerum* de Kristina Sabaliauskaitė

Présentations

Adam Kaczanowski

- 189 La vie sur la terre. Aldona Kopkiewicz parle avec Adam Kaczanowski
- 199 Adam Kaczanowski Objectifs
- 201 Adam Kaczanowski La perte (extrait du roman)
- 217 Dawid Kujawa Trois distinctions. Sur la création d'Adam Kaczanowski et les problèmes de sa réception

Archives

- 237 De Bicinensi Proelio. Sur la bataille de Byczyna (introduction et rédaction Marta Kasprowska-Jarczyk, Anna Kultys, Dariusz Rott, Agnieszka Tułowiecka)

Comptes rendus et commentaires

- 249 Agnieszka Wójtowicz-Zajac Retrouver son avis interne [réf.: M. Wolynn: *Nie zaczęło się od ciebie. Jak dziedziczona trauma wpływa na to, kim jesteśmy, i jak zakończyć ten proces*]
- 257 Andrzej Juchniewicz Respect pour un détail somatique [réf.: J. Grądziel-Wójcik: *Zmysł formy. Sytuacje, przypadki, interpretacje polskiej poezji XX wieku*]
- 265 Jan Zajac Une autre virilité, est-elle possible? [réf.: W. Śmieja: *Hegemonia i trauma. Literatura wobec dominujących fikcji męskości*]
- 273 Marta Baron-Milian Conquérir l'avant-garde [réf.: A. Wójtowicz: *Nowa Sztuka. Początki (i końce)*]
- 283 Ilona Chylińska Il faut le sentir dans les veines [réf.: T. Kukołowicz: *Raperzy kontra filomaci*]

Textes divers

- 293 Hanna Kocur *Écriture féminine* de l'entre-deux-guerres
- 311 Adam Kubiak Peinture de la pelouse. Propos (encore) plus petit sur les sciences humaines de périphérie

Chronique

- 325 L'éloge à propos de la requête du Conseil de la Faculté des Lettres de l'Université de Silésie à Katowice concernant le renouvellement du titre de docteur ès lettres du Professeur Jan Malicki (*Dariusz Rott*)
- 337 Parc. Espace et métaphore. Relation du troisième colloque du cycle « Images du monde – Lieux et Espaces » (Nakło Śląskie, 12–13 juin 2017) (*Agnieszka Lniak*)

Na okładce Adam Kaczanowski
(fot. Aleksandra Kaczanowska)

Redakcja i korekta
Magdalena Starzyk

Projekt okładki, projekt typograficzny i łamanie
Tomasz Gut

ISSN 2084-0772
(wersja drukowana)
ISSN 2353-0928
(wersja elektroniczna)

Copyright © 2017 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Nakład publikacji: 70 + 50 egz. Liczba arkuszy drukarskich: 21,5. Liczba arkuszy wydawniczych: 23,5. Cena 30 zł (+ VAT). Publikację wydrukowano na papierze Sora Matt Plus 90 g/m², dostępnym w ofercie firmy Panta. Do składu użyto kroju pisma Skolar (autorstwa Davida Březiny) oraz kroju Switzer EFN z oferty firmy Fonty.pl. Druk i oprawa: „TOTEM.COM.PL Sp. z o.o.” Sp.K., ul. Jacewska 89, 88-100 Inowrocław.